ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಅಕಾದೆಮಿಯ ಏಳನೆಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಡಾ। ಅ. ಸುಂದರ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ

ಮಾನ್ಯರೇ,

ಇದುವರೆಗಿನ ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪರಿಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನದ ಗತಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಇಂದಿನ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಪುರಾತತ್ವ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಿಷಯವೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ, ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಹಾಗೂ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ದಾಖಲೆ ಪತ್ರಗಳೊಡನೆ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸದ ಪುನರ್ರಚನೆಗೆ ಪುರಾತತ್ವ ಆಕರವೇ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಎಂಬುದು ತಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರುವ ವಿಷಯವು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಗತಿ, ಸಮಸ್ಯೆ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇತರ ಪ್ರಕಾರದ ಆಕರಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲೂ ಇವೆ. ತಮ್ಮಿಂದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತಮ್ಮೊಡನೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿರುವ ನನ್ನ ಇಂದಿನ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಇಂದಿನಿಂದ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಪರ್ಯಂತ ನಡೆಯುವ ಏಳನೇ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶದ ಪುರಾತತ್ವ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರೆದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪುರಾತತ್ವ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವ, ಇದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಈ ಪುರಾತತ್ವ ಸಂಶೋಧನೆಯ ತೀವ್ರತೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಂತೆ ಪುರಾತತ್ವ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಪ್ರಾಗಿತಿಹಾಸದ ಪುರಾತತ್ವ, ಮತ್ತೊಂದು ಇತಿಹಾಸದ ಪುರಾತತ್ವ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಾಗಿತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪುರಾತತ್ವ ಶೋಧನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಮಾನವನ ಅತೀ ದೀರ್ಘ ಕಾಲದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಆರು ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳು – (೧) ಇಂದಿನಿಂದ ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು ಲಕ್ಷದಿಂದ ಐದು ಲಕ್ಷ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಆದಿ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ, (೨) ಸುಮಾರು ೪೦,೦೦೦ ದಿಂದ ೧,೦೦,೦೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಮಧ್ಯ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ, (೩) ೧೦,೦೦೦ ರಿಂದ ೪೦,೦೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಅಂತ್ಯ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ, (೪) ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೧೦,೦೦೦ – ೭೦೦೦ ದಿಂದ ೩೦೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲಾಯುಗ, (೫) ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೨೨೦೦ ರಿಂದ ೮೦೦ರ ವರೆಗಿನ ನೂತನ ಇಲ್ಲವೇ ಶಿಲಾ ತಾಮ್ರಯುಗ ಹಂತದಲ್ಲಿಯ ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗ ಇಲ್ಲವೇ ಶಿಲಾ ತಾಮ್ರ ಯುಗ ಮತ್ತು (೬) ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೧೨೦೦ ರಿಂದ ೨೦೦ರ ವರೆಗಿನ ಕಬ್ಬಿಣ ಯುಗದ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಈ ಕೊನೆಯ ಘಟ್ಟದಿಂದ ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲದ ಮೌರ್ಯ–ಶಾತವಾಹನ, ಪುನ್ನಾಟ ಆದಿ ಕದಂಬ–ಗಂಗ, ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಮೊದಲಾಗಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ಮೈಸೂರಿನ ಒಡೆಯರ–ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮರ–ಬೊಂಬಾಯಿ ಪ್ರಾಂತದ ಕರ್ನಾಟಕದ ತನಕ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಅರಸರಾದ ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ (೧೬೭೩–೧೭೦೪) ಕಾಲದಿಂದ ಅವರ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಂಪರಾನುಗತವಾಗಿ ನಡೆದು ಬಂದ ಪೂಜಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು, ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಬ್ಬ ಹುಣ್ಣಿಮೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನೂ ಮುಂದುವರೆಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಶಾಸನಗಳ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಘಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನೆಲೆ, ಅವಶೇಷಗಳು ಹಲವಾರು ನಿರ್ಮಿತಿಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಶಾಸನಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ

ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಇಲ್ಲೊಬ್ಬರು ನೋಡಿ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪರಿಶ್ರಮದ ಶೋಧನೆಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪುರಾತತ್ವ ಶೋಧನೆಗೆ ಮೂಲವಾದವು. ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾದವರು ಕರ್ನಲ್ ಮೆಡೋಸ್ ಟೇಲರ್, ರಾಬರ್ಟ್ ಬ್ರೂಸ್ ಫುಟ್, ಕರ್ನಲ್ ಕೋಲ್, ಜೆ. ಎಫ್. ಫ್ಲೀಟ್, ಬಿ. ಎಲ್. ರೈಸ್, ಜೇಮ್ಸ್ ಬರ್ಜೆಸ್ ಮೊದಲಾದವರು. ೧೮೫೧–೬೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ (ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶ) ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದವರು ಕರ್ನಲ್ ಮೆಡೋಸ್ ಟೇಲರ್. ಇದೇ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಆದಿ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ, ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗ ಮತ್ತು ಬೃಹತ್‌ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗದ್ದೆಂದು ತರ್ಕಿಸಲಾದ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೂದಿ ಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಮಲಪ್ರಭಾ ನದಿ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಖ್ಯಾಡ ಮತ್ತು ಥಾಣಕ್ ಶಿರೂರ (ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ), ಕಾವೇರಿ ನದಿ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ತಿರುಮಕೂಡಲು ನರಸೀಪುರ ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಸಮೀಪ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿ ಪ್ರದೇಶದ ಸಂಗನಕಲ್ಲು, ಕುಡುತಿನಿ, ಕುಪ್ಪಗಲ್ಲು ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದವರು ರಾಬರ್ಟ್ ಬ್ರೂಸ್ ಫುಟ್. ಬಿ. ಎಲ್. ರೈಸ್ ಅವರು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಶಾಸನಗಳನ್ನೂ, ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳನ್ನೂ, ಫ್ಲೀಟ್ ಅವರು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವಾರು ಶಾಸನಗಳನ್ನು, ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು, ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಕೋಲ್ ಅವರು ಕೊಡಗು, ಕೋಲಾರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಪುರಾತತ್ವ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಗಟ್ಟಿ ತಳಪಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿದರು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಡಾ। ಎಂ. ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣರವರ ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿ, ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಯ ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಉತ್ಖನನಗಳಿಂದ ಇಂದಿನ ಹಂಪಿ–ವಟಗಲ್–ತಲಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯ ಪುರಾತತ್ವ ಸಂಶೋಧನೆ ಹಂತದವರೆಗೆ ವಿಶೇಶವಾಗಿ ಉತ್ಖನನ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನಗಳ ಬಳಕೆ, ವೈಶಾಲ್ಯತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿವೆ, ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿವೆ. ಮಾನವನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸದ ಅಧ್ಯಯನವು ಬರು ಬರುತ್ತಾ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿಯೂ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿಯೂ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದುತ್ತಿದೆ. ಅರ್ಥೈಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳಿಗೆ, ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳಿಗೆ, ಶುಷ್ಕ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಡಿಮೆ.

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ೧೯೪೭ರಿಂದ, ಆಸಕ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ, ತಜ್ಞರ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ, ಸಂಶೋಧನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ನದಿಗಳ ಬಯಲುಗಳಲ್ಲಿ, ಗುಡ್ಡ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಕಡಲ ತೀರ–ಘಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಆದಿ, ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲಾಯುಗದ, ನೂತನ ಶಿಲಾ ತಾಮ್ರ ಯುಗ–ಕಬ್ಬಿಣಯುಗದ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ, ಇತಿಹಾಸ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳು, ಮೂರ್ತಿ ಶಿಲ್ಪಗಳು, ಗವಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು, ನಾಣ್ಯಗಳು ಮೊದಲಾದವು ಬೆಳಕು ಕಂಡಿವೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಇತಿಹಾಸ, ಪುರಾತತ್ವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ೨೫೦೦೦ಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿ ಶಾಸನಗಳು ಶೋಧವಾಗಿದ್ದರೂ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಹೊಸ ಶೋಧನೆಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ೧೯೯೧ರಲ್ಲಿ ಸನ್ನತಿಯಲ್ಲಿ ಮೌರ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಅಶೋಕನ ೧೨ ಮತ್ತು ೧೪ ಪ್ರಧಾನ ಶಾಸನಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕಳಿಂಗ ಶಾಸನಗಳ ಪ್ರತಿಗಳ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಶೋಧನೆ. ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ರಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ೧೭೬೫ ಶಾಸನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದವು. ಸುಮಾರು ೫೨ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ ಮೇಲೆಯೂ ಉಳಿದ ಭಾಗದ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಮೂರು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿಯ ಶಾಸನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೩೮೫. ಇವುಗಳ ಸಮಗ್ರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನವಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಾಚೀನ

ಆಡಳಿತ ಘಟಕಗಳ ಪ್ರದೇಶದ ಇಲ್ಲವೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದೊಂದು ಮುಖದ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ–ಸಾಮಾಜಿಕ–ಶೈಕ್ಷಣಿಕ (ಅಗ್ರಹಾರಗಳೇ ಮೊದಲಾದವು) ರಾಜಕೀಯ ವಂಶಾವಳಿಗಳ ಉತ್ತಮ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ. ನಾಣ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾತ್ರ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಡವಾಗಿದೆ. ಡಾ। ಎಂ. ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣ ಅವರ ನಂತರ ಡಾ। ಎ.ವಿ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿಯವರು ಏಕೈಕ ವೀರರಾಗಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾಗಿ ಸಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಹಿಂದೆ ಮತ್ತೆ ಯಾರಾದರೂ ಮುಂದುವರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆಯೋ ಕಾದು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶಾಸನಗಳು, ವಾಸ್ತು ಮೂರ್ತಿ ಶಿಲ್ಪಗಳು, ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು, ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಾಣ್ಯಗಳು, ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳು, ಮೋಡಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ದಾಖಲೆ ಪತ್ರಗಳು, ಸಾಂಗತ್ಯ, ಲಾವಣಿ ಜಾನಪದಗಳು ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಕಾರ ಆಕರಗಳ ಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಆಗಿವೆ, ಆಗುತ್ತಿಲಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಹಲವಾರು ಉಪಯುಕ್ತ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ನೆಲೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು ೩೧ ನೆಲೆಗಳನ್ನೂ ಹಂಪಿಯೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಊರ್ಧ್ವ ಕ್ರಮದ ಉತ್ಖನನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿ–ಅಂತ್ಯ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಕೇವಲ ೩ ನೆಲೆಗಳು, ನೂತನ/ಶಿಲಾ ತಾಮ್ರ ಯುಗದ ನೆಲೆಗಳು – ೧೨, ಬೂದಿಗುಡ್ಡೆ ನೆಲೆಗಳು – ೩, ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಕಲ್ಗೋರಿಗಳಿರುವ ನೆಲೆಗಳು – ೬, ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲದ ನೆಲೆಗಳು – ೭, ಇದಲ್ಲದೆ ಮೂರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಾಚೀನ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಕ ಉತ್ಖನನದ ಮೂಲಕ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. (ಕಿಣಿ ರಂಜೋಳ, ಮೆರಲಭಾವಿ ಮತ್ತು ಬೆನಕನಹಳ್ಳಿ).

ಈಗ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ. ೧೯೩೦ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪಾದರಾವ್ ಎಂಬ ಭೂ–ವಿಜ್ಞಾನಿಯು ಆದಿ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಕಲ್ಲಿನ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ರಂಗನಾಥಪುರದಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿ ದಂಡೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಿದರು. ಡಾ। ಬಿ. ಕೆ. ಗುರುರಾಜರಾವ್ ಮತ್ತು ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು ತಲಕಾಡು ಪ್ರದೇಶದ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ–ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಕಲ್ಲಿನ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕುವೆಂಪು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಶೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಹತ್ತಿರ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಲ್ಲಿನ ಉಪಕರಣಗಳು ಸಿಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ತಲಕಾಡಿನ ಉತ್ಖನನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲಾಯುಗದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ನೀಳ ಚಕ್ಕೆಗಳನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದುದರಿಂದುಂಟಾದ ಪಟ್ಟಿ ಪಟ್ಟಿಗಳುಳ್ಳ ಒಂದು ಕಾರ್ನೀಲಿಯನ್ ಕಲ್ಲಿನ ತಿರುಳನ್ನು ಉತ್ಖನನದವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜನರ ವಾಸ್ತವ್ಯದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ತಿ. ನರಸೀಪುರ, ತೆಲ್ಲನೂರು (ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ ತಾಲ್ಲೂಕ), ಬೂದಿ ತಿಟ್ಟು (ಚಾಮರಾಜ ನಗರ ತಾಲ್ಲೂಕ), ಬೂದಿ ತಿಟ್ಟು (ಯಳಂದೂರು ತಾಲೂಕ), ಮುತ್ತಲವಾಡಿ, ಯೇಚಗಳ್ಳಿ (ನಂಜನಗೂಡು ತಾಲ್ಲೂಕ) ಶಿವಕಳ್ಳಿ (ಯಳಂದೂರ ತಾಲೂಕ), ಹೆಮ್ಮಿಗೆ, ಹೊಸಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಧವಾಗಿವೆ. ಇನ್ನು ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಲ್ಗೋರಿ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಚಕ್ಕೂರು, ಬೆಳತೂರು (ಹೆಗ್ಗಡದೇವನಕೋಟೆ ತಾಲೂಕ) ಕೊಪ್ಪ, ಪಿರಿಯಾ ಪಟ್ಟಣ, ಬೆಟ್ಟದ ಪುರ (ಪಿರಿಯಾ ಪಟ್ಟಣ ತಾಲೂಕ) ಅರಕಲವಾಡಿ, ನರಸಮಂಗಲ (ಚಾಮರಾಜನಗರ ತಾಲೂಕ) ಮರಳಹಳ್ಳಿ, ಬೆಳಕಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುತ್ತಲವಾಡಿ ಹೆಮ್ಮಿಗೆ, ಕೊಪ್ಪ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತಿ. ನರಸೀಪುರದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಖನನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಉತ್ಖನನಗಳಿಂದ ಮೊದಲಿನ ಎರಡು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಘಟ್ಟವಲ್ಲದೇ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಂತೇ ತರುವಾಯ ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸ ಆರಂಭಕಾಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಘಟ್ಟಗಳು ಶೋಧವಾದವು. ಕೊಪ್ಪ ಉತ್ಖನನವು

ಮೂರು ಪ್ರಕಾರಗಳ ಅಂದರೆ ೧೫ ಕಲ್ಲು ವೃತ್ತಗಳು, ೧೩ ಕಲ್ಮನೆಗಳು, ೧ ಕಲ್ಲುಪ್ಪೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಇತರ ಕೆಲವು ಕಲ್ಗೋರಿಗಳನ್ನು ೧೮೬೮–೬೯ರಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಕೋಲ್‌ರವರು ಅಗೆದಿದ್ದರು. ಇವೆಲ್ಲ ಉತ್ಖನನಗಳಿಂದ ಈ ಜನರ ನಿತ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೃಹತ್‌ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜನರ ಶವಸಂಸ್ಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ನೂತನ ಶಿಲಾಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಈ ನೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಲ್ಲಿನ ಉಪಕರಣಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ದೊರೆತಿವೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಕಟಿತ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಉತ್ಖನನದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಲ್ಲಿನ ಉಪಕರಣ ಅದೂ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಘಟ್ಟದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿದೆ. ಇದು ಹೇಗೆ ? ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಧರ್ಮಪುರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶೆವರಾಯ್ ಬೆಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಸ್ಕಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಮಸ್ಕಿ ಮತ್ತು ನರಸೀಪುರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಗನಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯ ಮೇಲು ಮತ್ತು ಉತ್ಖನದಲ್ಲಿ ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ಕಲ್ಲನ ಉಪಕರಣಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಹಾಗಾದರೆ ನರಸೀಪುರ ಮತ್ತು ಮಸ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸೂಚನೆ ಏನು ?

ಕಾಶ್ಮೀರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೂರ್ಜಹಾಮ್ ಮತ್ತು ಗುಫ್‌ಕ್ರಾಲ್ ಎಂಬ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯ ಉತ್ಖನನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಮೃತ್ ಪಾತ್ರೆ ರಹಿತ ಅತೀ ಪ್ರಾಚೀನ ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗ ಹಂತ ಮತ್ತು ನಂತರದ ಸುಧಾರಿತ ಮೃತ್ ಪಾತ್ರೆ ಸಹಿತ ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗಗಳಂತೆಯೇ, ತಿ. ನರಸಿಪುರ ನೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ದೊರೆತ ಕಲ್ಲಿನ ಉಪಕರಣಗಳು ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸುಧಾರಿತ ಹಂತವು ಆಗಿದೆಯೆ ? ಕಾಶ್ಮೀರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಉತ್ಖನನದಿಂದ ಇವೆರಡು ಹಂತಗಳು ತಿಳಿದಂತೆ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಖನನದ ಮೂಲಕವೇ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಉತ್ತರ ಭಾಗದ ಹಂತಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶವಕುಣಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಒಂದು ತಲೆಯಾನಿಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಇದು ಈಜಿಪ್ಟಿನ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೧೩೫೦ರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ಟೂಟನ್–ಕಾ–ಮೆನ್ ಎಂಬ ರಾಜನ ಪಿರಮಿಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ದಂತದ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಿನ ತಲೆಯಾನಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಹೋಲುವುದೆಂದು ತಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈಜಿಪ್ಟ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಶೇಷ ತಜ್ಞರಾದ ಹಂಗೇರಿಯ ಕೋಸುತ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗದ ಡಾ| ಶ್ರೀಮತಿ ಇಲ್ಡಿಕೊಪುಸ್ಕಸ್ ಇವರು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಘಟ್ಟ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಘಟ್ಟದ ಕಾಲದ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಈಜಿಪ್ಟ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಇತರ ಕೆಲವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ತೋರುಗಾಣಿಕೆಯ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿದೆ. ಉದಾ : ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಮತ್ತು ನೂಬಿಯನ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯ ಕಲ್ಗೋರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಕಪ್ಪು–ಕೆಂಪು ದ್ವಿವರ್ಣದ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು. ಹಳ್ಳೂರಿನ ಉತ್ಖನನದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಸುಟ್ಟ ರಾಗಿ ಕಾಳಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ಇದರ ಮೂಲ ತಳಿ ಆಫ್ರಿಕ ಜನ್ಯವಾದುದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಖನನದಿಂದ ವ್ಯಾಪಕ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಈ ಘಟ್ಟದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಡೆಯಿಂದ ಪ್ರಸರಣವಾದ ಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ವರ್ಣಚಿತ್ರಿತ ಮೃತ್ ಪಾತ್ರೆಯ ಚೂರುಗಳು, ಕಲ್ಲಿನ ನೀಳ ಚಕ್ಕೆಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಇವುಗಳು ಕೃಷ್ಣಾನದಿ ಬಯಲಿನ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇದರ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಪ್ರದೇಶದ ಶಿಲಾ–ತಾಮ್ರಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ. ಕಾವೇರಿ ನದಿ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಸಾರ ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಆಯಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಏನು ? ಇವುಗಳನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಗೀಚುಗಳು ಜಡಿಗೇನಹಳ್ಳಿ (ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ)ಯಲ್ಲಿಯ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಲ್ಲು

ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ವಿಪುಲ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿವೆ. ಮತ್ತು ಇವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಮಿಳು ನಾಡಿನ ಚೆಂಗಲ್ಪೇಟೆ ಪ್ರದೇಶದ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಇಂಥ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳ ಗೀಚುಗಳಿಗೆ ಹೋಲುತ್ತವೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇವು ತೀರ ಕಡಿಮೆ. ಈ ಗೀಚುಗಳ ಸಂಕೇತದ ಬಗ್ಗೆ ತಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ. ಇವು ಕುಂಬಾರರ ಗುರುತುಗಳಾಗಿರಬಹುದು, ಇಲ್ಲವೆ ಇವುಗಳ ಕೊಂಡವರ ಸ್ವತ್ತೆಂದು ಸೂಚಿಸುವ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಯ ಇಲ್ಲವೇ ತರುವಾಯ ಕಾಲದ ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಅಕ್ಷರ ಮಾಲಿಕೆಯ ಮೂಲ ಹಂತದ ಗುರುತುಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೊಯಮುತ್ತೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊಡಮಾನು ಉತ್ಖನನದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೃತ್ ಪಾತ್ರೆಗಳ ಇಂಥ ಗೀಚುಗಳೊಡನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಅಕ್ಷರಗಳೂ ಇದ್ದು ಈ ಗೀಚುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಗೀಚುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾತತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಶಾಸನಗಳು, ದೇವಾಲಯ, ಬಸದಿ, ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಲಗಳು ಪಟ್ಟಣ ನೆಲೆಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಶೋಧನೆಗಳು ಪರಿಷ್ಕೃತ ಎಫಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಿಕ ೩, ೪ ಮತ್ತು ೫ನೇ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪುರಾತತ್ವ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ಏಕ ವಿಷಯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ.

ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ತಲಕಾಡು ಉತ್ಖನನದಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದ ಗಂಗರ ಕಾಲದ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿಯ ಸುಮಾರು ೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಬೃಹತ್ ಜೈನ ಬಸದಿಯು ಗಂಗರ ಕಾಲದ ವಾಸ್ತು ಮತ್ತು ಮೂರ್ತಿ ಶಿಲ್ಪ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲು ಕಾಣುವ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಬಿಡದೆ ಬಿಡಿಸಿದಾಗ ಗಂಗರ ರಾಜಧಾನಿಯ ಅರಮನೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಾದರೂ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರಬಹುದೇನೋ ? ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ರೋಮನ್ ನಾಣ್ಯದ ಅಚ್ಚು ಮತ್ತು ಗಂಗ ಪೂರ್ವದ ಇತಿಹಾಸ ಆರಂಭ ಕಾಲದ ಘಟ್ಟವು ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗಂಗರು ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗದ ಜನರು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲಾಯುಗದ ಜನರು ಇಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ್ಯವಿದ್ದ ಸೂಚನೆಗಳು ಕೂಡಾ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕಲೆಯ ಒಂದು ಸ್ಥೂಲ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಾನು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ೬೦ನೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ವಜ್ರದೀಪ್ತಿ ನೆನಪಿನ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಡಾ। ದಯಾನಂದ ಪಟೇಲರ ಸೋಮನಾಥಪುರ ಕೇಶನ ದೇವಾಲಯದ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಡಾ। ಜ್ಯೋತಿಬಾಯಿಯವರ ಮೈಸೂರು ನಗರದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳು – ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಶ್ರೀರಂಗರಾಜು ಅವರ ಶ್ರೀ ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ – ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಇವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಸಬಹುದು. ಆಧುನಿಕ ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದಾಖಲೆ ಪತ್ರಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಡಾ। ಸತ್ಯನಾರಾಯಣರವರ ಗ್ರಂಥವು ಗಮನಾರ್ಹ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಗಂಗ ಪೂರ್ವ ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶದ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವೇ ನಮಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಮೌರ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಅಶೋಕನು ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಿಂದ ದೂರವಿರುವ ಚೋಳ, ಪಾಂಡ್ಯ ಮೊದಲಾದ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವಾಗ ಇದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ಏನನ್ನೂ ಏಕೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ ? ಚೆಂಗಾಳ್ವರೇ ಮೊದಲಾದ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಅರಸುಮನೆತನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನವು ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು, ರಾಜ್ಯದ ಅರಸು ಮನೆತನದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಕೇಂದ್ರ ಮೈಸೂರು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಕೂಲಂಕಶ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯ ಭಾಗಗಳು ಬಹಳ ಇವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇನ್ನುಳಿದ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಶೋಧನೆಗಳ ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ ಮಾಡಿದಾಗಲೂ ಇಂಥ ನೂರಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ, ಶೂನ್ಯ ಭಾಗಗಳಿವೆ ಎಂಬುದು ಬೇಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದಿ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ನೆಲೆಯಾದ ಹುಣಸಿಗಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಒಂದೆಡೆ ನಿಂತು ಬಿಸಿಲನ್ನು ತಡೆಯಲು ಪ್ರಾಯಶಃ ತಟ್ಟಿಮರೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕಲ್ಲಿನ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮೂಲ ನೆಲೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಶೋಧವಾಗಿದೆ. ಅನಗವಾಡಿಯಲ್ಲಿ (ಬಾಗಲಕೋಟ ತಾಲೂಕ, ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ) ಆದಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯ ಹಳೆ ಶಿಲಾಯುಗದ ನಡುವಿನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಸಾಲವಡಗಿ (ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ), ಮೆರಲಭಾವಿ (ಗುಲಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ)ಯಲ್ಲಿ ಆದಿ, ಮಧ್ಯ, ಅಂತ್ಯ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲಾಯುಗಗಳ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಆಯಾಯ ಘಟ್ಟಗಳ ಒಂದೆರಡು ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿವೆ. ತಿ. ನರಸಿಪುರ ಮತ್ತು ಹೆಮ್ಮಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗದ ಪೂರ್ವದ ಆದರೆ ದಖನ್ನಿನ ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಮಧ್ಯ, ಹಳೆ ಶಿಲಾಯುಗ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲಾಯುಗದ ಕಲ್ಲಿನ ಉಪಕರಣಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ, ಶಿಲಾಯುಗ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ, ಸಂಗನಕಲ್ಲು, ಮಸ್ಕಿ, ತಿ. ನರಸಿಪುರ, ಹೆಮ್ಮಿಗೆ, ಪಿಕ್ಲಿಹಾಳ್, ಹಳ್ಳೂರು, ಬನಹಳ್ಳಿ ಈ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೂತನ ಶಿಲಾ ಅಥವಾ ಶಿಲಾತಾಮ್ರಯುಗ ಹಂತದಲ್ಲಿಯ ನೂತನಶಿಲಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲದೆ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಬ್ಬಿಣ ಯುಗದ ಬೃಹತ್‌ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸ ಆರಂಭ ಕಾಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಘಟ್ಟಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿವೆ. ತೇರದಾಳ ಕೇವಲ ಒಂದು ಶಿಲಾ ತಾಮ್ರಯುಗದ ನೆಲೆ.

ಆದರೆ ತೆಕ್ಕಲಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶಿಲಾ–ತಾಮ್ರಯುಗ ಹಂತದಲ್ಲಿಯ ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಘಟ್ಟದ ವಾಸ್ತವ್ಯದ ನೆಲೆ. ವಟಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿಯ ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗದ ಘಟ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಮೊದಲಾದ ಒಂದೆರಡು ಅಂಶಗಳು ಮಾತ್ರ ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ತಡಕನಹಳ್ಳಿ, ಕೊಮರನಹಳ್ಳಿ, ಜಡಿಗೇನಹಳ್ಳಿ, ಹಳಿಂಗಳಿ, ಕೊಪ್ಪ, ಹೆಗ್ಗಡೆ–ಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ (ಇಲ್ಲಿ ಶಿಲಾ–ತಾಮ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನೆಲೆಯಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಸುಮಾರು ೨ ಕಿ. ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಗಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ನೂರಾರು ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಗೋರಿಗಳಿವೆ) ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳ ಕಲ್ಗೋರಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಖನನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲಿನ ಎರಡು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಬೇರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ (ಪೆರಂಬೂರು ಪ್ರದೇಶ ಬಿಟ್ಟು) ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೊರೆಯದಂತಹ ಬಿಳಿ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳುಳ್ಳ ಕಪ್ಪು–ಕೆಂಪು ದ್ವಿವರ್ಣದ ಪಾತ್ರೆಗಳಿರುವುದು ಒಂದು ವಿಶೇಷ. ಜೊತೆಗೆ ಐದು ಬಾಯಿಗಳುಳ್ಳ ಗಡಿಗೆಗಳು (ಪಂಚಮುಖ ವಾದ್ಯದ ತರಹ) ಇಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಿಕ್ಕಿವೆ. ಜಡಿಗೇನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲುಗಳುಳ್ಳ ದೋಣಿಯಾಕಾರದ ಅಸ್ಥಿ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಇದ್ದು ಅವು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಚಂಗಲ್ಪೇಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೃಹತ್‌ಶಿಲಾ ಗೋರಿಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಇಂಥ ಪಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲುತ್ತವೆ. ತೇರದಾಳ ಮತ್ತು ಹಳಿಂಗಳಿಯಲ್ಲಿಯ ಕಲ್ಗೋರಿಗಳ ಗ್ರೀಕ್ ಅಥವಾ ರೋಮನ್ ಶಿಲುಬೆಯಾಕಾರದ ವಿನ್ಯಾಸವು ಬಹಳ ಅಪರೂಪದ್ದು. ಕೊಪ್ಪದಲ್ಲಿಯ ಕಲ್ಗೋರಿಗಳಲ್ಲಿ ಛತ್ತ, ಕಾರ್ನಿಲಿಯನ್ ಎಂಬ ಉತ್ತಮ ಜಾತಿಯ ಕಲ್ಲಿನ ಮಣಿಗಳು, ಮೂರು ಕಾಲಿನ ಗಡಿಗೆಗಳು ಒಂದರಲ್ಲಿ ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗದ ಕಲ್ಲಿನ ಕೊಡಲಿಯು ಮೊದಲಾದ ದೊರೆತ ವಸ್ತುಗಳು ಗಮನಾರ್ಹ. ಹೆಗ್ಗಡೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಖನದ ಮಾಡಿದ ನಾಲ್ಕು ಗೋರಿಗಳಲ್ಲೂ, ಕಬ್ಬಿಣದ ವಸ್ತುಗಳು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ತುಂಬ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ನೆಲೆಗಳ ಕಲ್ಗೋರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಉಪಕರಣಗಳಿರುವುದು ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಕೊಡೆಕಲ್ಲು, ಕುಪಗಲ್ಲು ಮತ್ತು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೂದಿಹಾಳಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಖನನ ಮಾಡಿದ ಬೂದಿ ಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಅವು ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗದವೆಂದೂ, ಆದರೆ ಅಲ್ಚಿನ್ ಅವರು ಇಂಥ ಬೂದಿ ಗುಡ್ಡಗಳ ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಸುದೀರ್ಘ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಇವು ಮೂಲತಃ ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗಳೆಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಉತ್ಖನನಕಾರರು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆನಕನಹಳ್ಳಿಯ ಪರೀಕ್ಷಕ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣಯುಗದ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಘಟ್ಟಗಳಿದ್ದು ಆದರೆ ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಬಿಳಿ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳುಳ್ಳ ಕಪ್ಪು–ಕೆಂಪು ದ್ವಿವರ್ಣದ ಪಾತ್ರೆಗಳ ಅವಶೇಷಗಳಿರುವುದು ಬಹಳ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಗಮನಿಸಿದಂತೆ, ಹಳ್ಳೂರು, ತಡಕನಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಕೊಮರನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕುರುಹುಗಳು ನೂತನ ಶಿಲಾಯುಗ ನಂತರ ಕಾಲದ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಮೃತ್ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಸೂಚಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯ ನೂತನ – ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ – ಇತಿಹಾಸ ಆರಂಭ ಕಾಲದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಘಟ್ಟಗಳ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣಯುಗ ಆರಂಭ ಕಾಲದ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಬ್ಬಿಣ ಅದಿರನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಲೋಹವನ್ನು ಮಾಡುವ ಭಟ್ಟಿಯೇ ಶೋಧವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ತರಹದ ಭಟ್ಟಿಯು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ವಿದರ್ಭಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯ ನಾಯ್ಕುಂದದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಭಿನ್ನ ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶೋಧವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೮೦೦–೩೦೦ ಕಾಲದ ಕಬ್ಬಿಣ ಲೋಹ ತಂತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿ, ಬನವಾಸಿ ಮತ್ತು ಸನ್ನತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೩–೨ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೩ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗಿನ ಶಾತವಾಹನ ಕಾಲದ ನಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಅಂದರೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಇಟ್ಟಿಗೆಯ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ಶಾತವಾಹನ ಅರಸರ ಹಾಗೂ ಇವರ ಮಾಂಡಲಿಕರ ಹೆಸರುಗಳುಳ್ಳ ಹಾಗೂ ರೋಮನ್ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಕೆಲವು ಅರಸರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳುಳ್ಳ ನಾಣ್ಯಗಳು, ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ಮಣ್ಣಿನ ಗೊಂಬೆಗಳು ತುಂಬ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿವೆ. ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿ, ವಡಗಾಂವ–ಮಾಧವಪುರ ಮತ್ತು ಸನ್ನತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲೌಕಿಕ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಕಂಡು ಬಂದು ಬನವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಧಾರ್ಮಿಕ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಗಜಪೃಷ್ಠಾಕಾರದ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿವೆ.

ಗುಡ್ನಾಪುರದ ೫ನೇ ಶತಮಾನದ ಕದಂಬ ರವಿವರ್ಮ (ಸುಮಾರು ೪೮೫–೫೧೯)ನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯ ಅರಮನೆ, ಮನ್ಮಥ ದೇವಾಲಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಉತ್ಖನನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಆದಿ ಕದಂಬರ ಕಾಲದ ಬೃಹತ್ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಡವು ಶೋಧವಾಗಿದೆ. ಮಸ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೧–೧೪ನೇ ಶತಮಾನದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ನಿತ್ಯಬಳಕೆಯ ವಸ್ತುಗಳು ದೊರೆತಿರುವುದೇ ವಿಶೇಷ. ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಅರಮನೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಕಟ್ಟಡಗಳ ತಳವಿನ್ಯಾಸ, ನಿರ್ಮಿತಿ ಕ್ರಮ, ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗಡಿಗೆ ಮಡಿಕೆಯ ಪಾತ್ರೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸುಲಲಿತ ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ಚಿತ್ರಗಳುಳ್ಳ ಸಮಕಾಲೀನ ಚೈನಾದೇಶದ ಪಿಂಗಾಣಿ ಬಟ್ಟಲಗಳು ದೊರೆತಿರುವುದು ಪರದೇಶಿಯರ ಸಮಕಾಲಿನ ಬರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲಾದ ಚೈನಾ–ವಿಜಯನಗರ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಮಸ್ಯೆಗಳು :

ಹೀಗೆ ಆದಿ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದಿಂದ ಹಿಡಿದು ೧೬ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯವರೆಗಿನ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೂಲ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ಒಂದೆರಡು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹೆಗ್ಗುರುತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮಾಧಾನಕರವಷ್ಟೆ.

ಇವೆಲ್ಲವು ೫ ಲಕ್ಷ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಲವಾರು ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವುದರ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಕೇವಲ ಎಳೆಗಳಂತಿವೆಯೇ

ಹೊರತು, ಪೂರ್ಣವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿರಾಟ ರೂಪ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಪುಣೆಯ ಹತ್ತಿರ ಇನಾಂಗಾವ್‌ದಲ್ಲಿಯ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೧೭೦೦–೮೦೦ ಅವಧಿಯ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಇತಿಹಾಸದ ಶಿಲಾ–ತಾಮ್ರಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನೆಲೆಯನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ವರ್ಷದ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೧೨ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ (೧೯೬೮–೭೧, ೧೯೭೨–೭೪, ೧೯೭೯–೮೩) ಅತ್ಯಂತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉತ್ಖನನದಿಂದ ಆ ಗ್ರಾಮದ ವಿಸ್ತಾರ, ವಸತಿವಿನ್ಯಾಸ, ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ಬೆಳೆಗಳು, ಕಾಲುವೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊಲ–ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ ಕ್ರಮ, ಪಶು–ಸಂಗೋಪನೆ, ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ನಾಯಕತ್ವ, ಕರ ಸಂಗ್ರಹ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಗಳು, ಆಗಿನ ಪರಿಸರ, ವಾಯುಗುಣ, ಮೊದಲಾದ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ವಿಷಯಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದವು. ಈ ಉತ್ಖನನವು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಒಂದೇ ಒಂದು ಉತ್ಖನನವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾತತ್ವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮೌರ್ಯ–ಕುಷಾಣ–ಗುಪ್ತ ಕಾಲದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ನಿತ್ಯ ಜೀವನದ ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು ತಿಳಿದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಆದಿ ಚೋಳ, ಆದಿ ಕದಂಬ, ಚಾಲುಕ್ಯ–ಪಲ್ಲವ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಮೊದಲಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಘಟ್ಟಗಳ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಜನರ ನಿತ್ಯ ಜೀವನದ ಯಾವ ವಾಸ್ತವಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಏನೂ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಂಥ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಲಶಿ ಮತ್ತು ಬನವಾಸಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಆದಿ ಕದಂಬರ, ಬಾದಾಮಿ–ಪಟ್ಟದಕಲ್–ಐಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ, ಅಳುಪುರ ಕಾಲದ ಉದ್ಯಾವರ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಕಾಲದ ಮಳಖೇಡ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪುನ್ನಾಟ ರಾಜ್ಯದ ಕಿತ್ತೂರು, ಚಂಗಾಳ್ವರ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ, ಕೆಳದಿ ಅರಸರ ಇಕ್ಕೇರಿ, ಬಿದನೂರು, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಿತ್ತೂರು ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಉತ್ಖನನ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಮೊದಲು ನಾವು ಆದಿ ಕದಂಬ, ಚಾಲುಕ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ, ಗಂಗ ಕಾಲದ ನೆಲೆಗಳ ಉತ್ಖನನಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಈ ಕಾಲದ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೨ನೇ ಶತಮಾನ – ಕ್ರಿ. ಶ. ೯ನೇ ಶತಮಾನ ಅವಧಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ದೊರಕದೇ ಜನರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಹೋಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನವು ಬಹಳ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಹೊರ ತರಲಿರುವ ಡಾ॥ ಷಡಕ್ಷರಯ್ಯನವರ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆ ಶಾಸನ ಸಂಪುಟವು ಮುಂದಿನ ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪೀಠಿಕೆಯಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಆಶಿಸೋಣ. ಶ್ರೀ ತೋಂಟದಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಠವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಡಾ॥ ವೆಂಕಟೇಶ ಅವರ ಕೆಳದಿ ಅರಸರ ಕಾಲದ ಶಾಸನ ಸಂಪುಟವನ್ನು ಹೊರ ತಂದುದು ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಂಸನೀಯ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗೋವಾ ಕದಂಬ, ಸಿಂಧರೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅರಸು ಮನೆತನಗಳ ವಾಸ್ತು–ಮೂರ್ತಿ ಶಿಲ್ಪ, ವಿಜಾಪುರ–ಗುಲ್ಬರ್ಗ–ಬೀದರ ಪ್ರದೇಶದ, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ–ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಭಾರತೀಯ ಇಸ್ಲಾಂ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಶೈಲಿ ಇವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಾವು ಏನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಫರ್ಗುಸನ್, ಕಸೆನ್ಸನರ ಕೆಲವು ಪೀಠಿಕಾ ಸ್ವರೂಪದ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳನ್ನು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಒಳ್ಳೆಯ ರೇಖಾ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಲಿಜಬೆತ್ ಷ್ಕಾಟನ್ ಮರ್ಕ್ಲಿಂಜರ ಅವರು ಒದಗಿಸಿರುವ ಇಂಡಿಯನ್ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಚರ್ ಕೃತಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಇನ್ನು

ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಭಾರತೀಯ ಐರೋಪ್ಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಅಂದರೆ ಭಾರತೀಯ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ, ಭಾರತೀಯ ಬ್ರಿಟಿಷ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಸುಮಾರು ನಾನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕೆಲವು ದೇವಾಲಯಗಳು, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಚರ್ಚುಗಳು ಭಾರತೀಯ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಉದಾ : ಕ್ಷೇತ್ರ ಗೋಕರ್ಣದಲ್ಲಿಯ ಮಹಾಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕ, ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಮೊದಲಾದವು. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಫಾದರ್ ಹೆರಾಸ್ ಅವರು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯ 'ಚರ್ಚುಗಳ ಮೇಲಿನ ಭಾರತೀಯ ದೇವಾಲಯಗಳ ಪ್ರಭಾವ' ಎಂಬ ಒಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ಲೇಖನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ಘನ ಸರಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದ ಟಿ. ಪಿ. ಇಸ್ಸಾರವರು ಮೈಸೂರು–ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಐರೋಪ್ಯ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಛಾಯಾ ಚಿತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ **ದಿ ಸಿಟಿ ಬ್ಯೂಟಿಫುಲ್ ಮತ್ತು ದಿ ರಾಯಲ್ ಸಿಟಿ** ಎಂಬ ಎರಡು ಉಪಯುಕ್ತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಇತಿಹಾಸ ತಜ್ಞರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿಯ ಸೇಂಟ್ ಆಲೋಷಿಯಸ್ ಚರ್ಚನಲ್ಲಿಯ ಈ ಶತಮಾನದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಬೈಬಲ್ ಕಥಾನಕ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ವರ್ಣ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿನ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಛತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೆ. ಇದರಂತೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯ ಕ್ರೈಸ್ತ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳೂ ಆಮೇಲೆ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಹಾಗೆಯೇ ಹಲವಾರು ಪ್ರಕಾರದ ಕ್ರೈಸ್ತ ಗುರುಗಳ ಪ್ರವಾದಿಗಳ ವರ್ಣಾಲಂಕೃತ ಮರದ ಗೊಂಬೆಗಳು ಬಹಳ ಇವೆ. ಇವುಗಳದ್ದೇ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕ್ರೈಸ್ತ ವಾಸ್ತು – ಮೂರ್ತಿ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ವರ್ಣಚಿತ್ರಕಲೆ ಅಧ್ಯಯನ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಇದರಂತೆಯೇ ವೀರಶೈವ ಉದ್ಧರಣೆ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು, ಶಿಲ್ಪಗಳು ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಶೋಧನೆ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಆಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಸಾವಿರ ನಾಣ್ಯಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶೋಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅಧ್ಯಯನವು ತೀರ ಕಡಿಮೆ. ನರಸಿಂಹ ಮೂರ್ತಿಯವರಂಥ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನೊಳಗೊಂಡು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಕೂಡಲೇ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕ ಪುರಾತತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಏನೂ ಶೋಧನೆಯಾಗದ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದರೆ ಲೋಹ ತಂತ್ರ ಜ್ಞಾನ ಮೊದಲಾದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಗತಿ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಎಂ. ಎಸ್. ಮುಧೋಳ ಅವರ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಬ್ಬಿಣ ಲೋಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಆರಂಭದ ಹೆಜ್ಜೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಸ್ಥಳಗಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ಪುರಾತತ್ವ ಕುರುಹುಗಳು ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪೌರಾಣಿಕ ಇಲ್ಲವೇ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉದಾ : ದಕ್ಷಿಣ–ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಪರಶುರಾಮ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದೂ ಹಂಪಿಯನ್ನು ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಯೆಂದೂ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯ ಈಚಿನ ತಜ್ಞರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ಶೋಧನೆಗಳಿಂದ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಥೆಗಳು ಬಹಳ ಪ್ರಾಚೀನವಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಪರಿಸರ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಚೀನ ಜನರ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಮಸಕು ಮಸಕಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ಒಂದು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಇಂಥ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆಯೆಂದು ತೋರುವುದು.

ಮಧ್ಯಯುಗೀನ–ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಎಲ್ಲ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸಮಗ್ರ ಇತಿಹಾಸ–ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನವು ಒಂದು ದೇಶದ ಪ್ರದೇಶ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಪೂರಕ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲ. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಇತಿಹಾಸದಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವವೂ ಆಗಿದೆಯೆಂಬುದು ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಗ್ರಂಥಗಳು

ಬಂದಿವೆ. ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿಯವರ ದಿ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರಾಸ್ ಅಂಡರ್ ದಿ ಚಾಲುಕ್ಯಸ್ ಆಫ್ ಕಲ್ಯಾಣಿ, ವಿ. ಅರ್ನೆಸ್ಟ್ ಅವರ ದಿ ನಾಯಕ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಕ್ಕೇರಿ (೧೯೮೦), ಎಂ. ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಅವರ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಾಳೆಗಾರರು (೧೯೨೪) ಹಾಗು ಇಕ್ಕೇರಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಚರಿತ್ರೆ (೧೯೩೧) ಮೊದಲಾದವು. ಇವುಗಳ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರ ದಿ ನೊಳಂಬಾಸ್ (೧೯೮೦), ಬಿ. ಆರ್. ಗೋಪಾಲ ಅವರ ಮೈನರ್ ಡೈನಾಸ್ಟೀಸ್ ಆಫ್ ಸೌತ್ ಇಂಡಿಯ : ಕರ್ನಾಟಕ (೧೯೮೨) ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳು ಗಮನಾರ್ಹ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೆಳದಿ ಅರಸರ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸತತ ಅಮೂಲ್ಯ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಕೆಳದಿ ಗುಂಡಾ ಜೋಯ್ಸರು ಪ್ರಶಂಸಾರ್ಹರು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀ ತೋಂಟದಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಮಠದ ವೀರಶೈವ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯು **ಸೋದೆ ಅರಸು ಮನೆತನ – ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ** ಎಂಬ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ನಡೆಸಿ ತನ್ನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. ಅದರ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಈಗಾಗಲೇ ಶಿರಸಂಗಿ ಸಂಸ್ಥಾನ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ, ರಾಮದುರ್ಗ **ವಿಮೋಚನಾ ಹೋರಾಟ** ಎಂಬ ಇತಿಹಾಸದ ಹೊತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಇದರಂತೆಯೇ ಶಿವಮೊಗ್ಗಾದ ಶ್ರೀ ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಲ್ಮಠ ಸಂಸ್ಥೆಯು ೧೯೯೧ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಲ್ಲಿ **ಕೆಳದಿ ಅರಸು ಮನೆತನದ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ** ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಇದರ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನು ತಮ್ಮ ನಗರ ಮೈಸೂರಿನ ಶ್ರೀ ಸುತ್ತೂರು ಮಠದ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಕಳಲೆ ದಳವಾಯಿಗಳು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ೧೯೯೨ರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ನಡೆಸಿ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಸ್ತುತ್ಯಾರ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಚೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶ್ರೀ ಸರ್ಪಭೂಷಣ ಮಠದವರು **ಹದಿನಾರು ಅರಸು ಮನೆತನ** ದ ಮೇಲೆ, ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಮಠದವರು **ಹಾಗಲವಾಡಿ ಅರಸು ಮನೆತನ** ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಸಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನೊಣಬ ಸಮಾಜದವರು **ಬಿಜ್ಜಾವರದ ಪಾಳೆಗಾರ** ರ ಬಗ್ಗೆ, ಕೊಡಗಿನ ವೀರಶೈವ ಮಠದವರು **ಕೊಡಗಿನ ಅರಸು ಮನೆತನ** ದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳು ನಡೆಯುವಂತೆ ಹಿಂದೆ ಎಲೆಮರೆ ಕಾಯಿಯಂತೆ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರು ನನ್ನ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಸ್ನೇಹಿತರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗಣನೀಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಇತಿಹಾಸ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಈ ಮನೆತನಗಳ ಇತರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಷಯಗಳು, ಸಿಂಧರು, ಸಾಂತರರು ಮೊದಲಾದ ಹಲವಾರು ಅರಸು ಮನೆತನಗಳ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿಜಯನಗರ ಹಾಗೂ ಅನಂತರ ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳು, ಸಾಂಗತ್ಯಗಳು, ತಿಗಳಾರಿ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಕಡತಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳ ಸುಮಾರು ೮೦೦ ಪುಟಗಳವರೆಗಿನ ಒಂದು ಸಂಪುಟವನ್ನು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಸಧ್ಯದಲ್ಲೇ ಪ್ರಕಟಿಸಲಿದೆ ಎಂಬುದು ಹರ್ಷದಾಯಕವಾದುದು. ಈ ವಿದ್ವಾಂಸರೇ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಇಬ್ಬರು ಕವಿಗಳ **ಶಿರುಮನ ಸಾಂಗತ್ಯ**ವನ್ನು ಗದುಗಿನ ಶ್ರೀ ತೋಂಟದಾರ್ಯ ಮಠವು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಶ್ರೀ ಸುತ್ತೂರು ಮಠವು **ನಿಂಬ ಸಾಮಂತ ಚರಿತೆ** ಮತ್ತು **ಇಮ್ಮಡಿ ಚಿಕ್ಕ** ಭೂಪಾಲ ಸಾಗಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡದ ಶ್ರೀ ಮುರುಘಾ ಮಠವು ಪ್ರಕಟಿಸಿವೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಕೆಲವೇ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಮುಂದಿನ ಬೃಹತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ ಪೀಠಿಕೆಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಆಶಿಸೋಣ. ತಿಗಳಾರಿ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಗುಂಡಾಜೋಯ್ಸರು ಈಗಾಗಲೇ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿಬಹುದು.

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀ ಸುತ್ತೂರು ಮಠವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಸಾರದ ಪವಿತ್ರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಗಣನೀಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳು ಈಗ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಸಂಶೋಧನಾ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಸಮಾಜದ ಕೃತಜ್ಞತೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿವೆ.

ಬೇರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿಯ ದೆಹಲಿಯ ಭೋಗಿಲಾಲ್ ಇಂಡಲಾಜಿಕಲ್ ರಿಸರ್ಚ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್, ಇಂದೋರಿನ ಕುಂದ ಕುಂದ ಜ್ಞಾನಪೀಠ, ಸೋಲಾಪುರದ ಜೈನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂರಕ್ಷಕ ಸಂಘ ಮೊದಲಾದ ಜೈನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಜೈನ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳ, ಶಾಸನಗಳ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಮೂಡಬಿದಿರೆಯ ಶ್ರೀ ಜೈನ ಮಠವು ಎಲ್ಲ ಜೈನ ಬಸದಿ ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪ ಅಧ್ಯಯನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಡಿ. ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ಟರಿಗೆ ವಹಿಸಿತ್ತು. ದುರದೃಷ್ಟ ವಶಾತ್ ಅವರ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮರಣದಿಂದ ಅದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಂತಿದೆಯೆಂದು ಕಾಣಿಸುವುದು.

ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿದಂಥ ವೈದಿಕ ಮಠಗಳೂ ಇತಿಹಾಸ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿವೆ. ಕಂಚಿ ಕಾಮಕೋಟಿ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಚಾರ್ಯ ಮಠದ ಉಟ್ಟಂಕಿತ ವಿದ್ಯಾ ಅರಣ್ಯ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಭಾರತದ ಹಾಗೂ ಬೃಹತ್ ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತ ಶಾಸನಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಶುರು ಮಾಡಿ, ಮೌರ್ಯರ ಕಾಲದಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೩ನೇ ಶತಮಾನಗಳವರೆಗಿನ ಹಿಂದೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಶಾಸನಗಳನ್ನೂ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಉಟ್ಟಂಕಿತ ವಿದ್ಯಾ ಅರಣ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಸನಗಳು ಎಂಬ ಎರಡು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಶೃಂಗೇರಿ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಪೀಠದ ಮಠದಲ್ಲಿಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವದ ಕಡತಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಮಠವು ವಿದ್ವಾಸಂರುಗಳಿಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಶಿರಸಿಯ ಎ. ಕೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗೇರಿಯ ಕಡತಗಳು ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮ ಸೇವೆಯನ್ನೂ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಠಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕೂಡ ಇತಿಹಾಸ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳು

ನಾನು ಸುಮಾರು ೧೦೦೦೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪುರಾತತ್ವ ಅನ್ವೇಷಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದೆರಡು ಶಾಸನಗಳು, ವೀರಗಲ್ಲುಗಳಾದರೂ ಇವೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇದುವರೆಗೆ ಶೇ. ೨೦ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯ ಪುರಾತತ್ವ ಅವಶೇಷಗಳು ಶೋಧನೆಯಾಗಿವೆಯೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಬಹುದು, ಅಂದರೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಪ್ರಮಾಣ, ವಿಸ್ತಾರ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಧ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ವೇಗ ತೀರ ನಿಧಾನ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪ. ಸಾಲದುದಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ದಿನೇ ದಿನೇ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹಾಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಉಳಿಸಿ ಅವುಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕಾದರೆ ಜನ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖತೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಂದ ಈ ಬೃಹತ್ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಳುವಳಿಯ ಮನೋಭಾವವನ್ನೇ ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಂಥ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಎರಡು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೈಸ್ಕೂಲ ಮತ್ತು ಪದವಿಪೂರ್ವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಬರುವಂತೆ

ಇತಿಹಾಸ ಬೋಧನಾ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಒಂದೆರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಇತಿಹಾಸದ ಒಂದೆರಡು ನಿದರ್ಶನಗಳು. ಮಂಗಳೇಶನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣ ಮೊದಲನೇ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಅಣ್ಣನ ಪರವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದನು. ಇವನು ಬಾದಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷ್ಣು ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಬಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರೆಯಿಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದು ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ಇದರಲ್ಲಿಯ ಇವನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಸೇರಲಿಯೆಂದು ಅವನ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ತನಗಿರಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಮಂಗಳೇಶನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಅವನು ಈ ಸುಂದರ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದ ಅನಂತರ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಿಕೇಶಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ದಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಓದುತ್ತೇವೆ. ರಾಮಾಯಣದ ಭರತನಂತಿದ್ದ ಇವನ ಈ ಘನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಇತಿಹಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಛಾಯೆಯು ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಶಿಸಿದ್ದು ತಂದೆಯ ಸಹಜ ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ಇದು ಘನ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪರಂಪರೆ, ಸಂಸ್ಕಾರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಬೆಳೆದ ಹಾಗೂ ಕೈಕೆಯಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಕಾಲದ ಅವಳ ತಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂಧಿತನಾಗಿದ್ದ, ಜನರಿಗೆ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯನಾಗಿದ್ದ ದಶರಥನನ್ನೂ ಈ ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯವು ದಾರಿತಪ್ಪುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿತು. ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾ : ಬಾದಾಮಿ ಊರೊಳಗೆ ಒಂದು ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಪಲ್ಲವ ನರಸಿಂಹ ವರ್ಮನ ಶಾಸನ ಇರುವುದು ಇತಿಹಾಸ ತಜ್ಞರಿಗೆ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೬೪೨ರ ಈ ಶಾಸನದ ಕೊನೆಯ ಸಾಲಿನ ಕೆಳಗೆಯೇ ಮೊದಲನೇ ಪುಲಿಕೇಶಿಯ ಕ್ರಿ. ಶ. ೫೪೩ ಶಾಸನದ ಒಂದು ಪ್ರತಿ ಇರುವುದು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಚಾರವಿಲ್ಲದ ವಿಷಯ. ಪುಲಿಕೇಶಿಯು ತನ್ನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಬಾದಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದಲೂ ಭೇದಿಸಲಾಗದ ಬಲವಾದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇವೆರಡು ಶಾಸನಗಳ ಕಾಲಮಾನದ ಅಂತರ ಕೇವಲ ೧೦೦ ವರ್ಷ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಅಭೇದ್ಯ ಕೋಟೆ ಶತ್ರುವಿನ ಕೈವಶವಾಗಿ 'ವಾತಾಪಿಕೊಂಡ' ಎಂಬ ತನ್ನ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯ ಬಾವುಟವನ್ನು ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾರಿಸಿದನೆಂಬಂತೆ ಈ ಶಾಸನದ ಹೃದಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಶಾಸನವನ್ನು ಪಲ್ಲವ ನರಸಿಂಹವರ್ಮ, ಎಂಥ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಪರ್ಯಾಸ !

ಪ್ರಬಲ ಸೈನಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾದ ಹಿಂದಿನ ರಷ್ಯಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಪೈಪೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಇರಾಕ್–ಅಮೇರಿಕೆ ಯುದ್ಧ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಈ ಶಾಸನದಿಂದ ನಾವು ಕಲಿಯುವ ಪಾಠ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ನೂರಾರು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಗಣಿತ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಖಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಉಪಯುಕ್ತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಾಧನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ತೀರ ತೀರ ಗೌಣಸ್ಥಾನ ಇಂಥ ಮೌಲಿಕ ಅಂಶಗಳು ಸಾಧನೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೆ, ಇಡೀ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ಇವೆ. ಇಂಥ ಮೌಲಿಕ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಅವಶ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಲಾಭದಾಯಕ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪ್ರಾಣಿ, ಸಸ್ಯ, ಲೋಹ, ತಂತ್ರ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಗಿತಿಹಾಸ ನೆಲೆಗಳ ಪುರಾತತ್ವ ಉತ್ಖನನಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಪ್ರಾಣಿ ಎಲುಬುಗಳು, ಲೋಹ ಕುಲುಮೆ ಉಪಕರಣಗಳಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆ ಕಾಲದ ಸಸ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ ವರ್ಗ, ಲೋಹ ತಂತ್ರ, ವಿಜ್ಞಾನ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಈ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಉಪಯೋಗ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಇತಿಹಾಸದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ರಚನೆ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಉತ್ತಮ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಭಾಷಾಂತರಗಳು ಪದವಿ ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ತರಗತಿಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಇಂದಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಸಮರ್ಪಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು

ಸಂಶೋಧನೆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕೊರತೆಯು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಇಂದು ನಮಗೆ ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಇಂಥ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನಡೆಸಲು, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಶಾದಾಯಕ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಹಾಗೂ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಯೂ ಆಗಿಂದಾಗ್ಯೆ ಆಗುವ ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕಿರಿಯ ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳು ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು.

ಇಂದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸದ ಆಗು ಹೋಗುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮೊದಲಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಸಂಕುಚಿತವಾಗಿ ಜಾತೀಯತೆ, ವರ್ಗದ್ವೇಷ, ಅಸಮಾನತೆ, ಶೋಷಣೆ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೫೦೦೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಇವೆಲ್ಲ ಇದ್ದವು ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವ ಮತ್ತು ಬರೆಯುವ ಒಂದು ಧಾಟಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಇತಿಹಾಸದ ಯಾವ ಮುಖವನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ತಿಳಿಯದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮುಗ್ಧಯುವಕರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಶೂನ್ಯತೆ ಅಸಹ್ಯ ಉಂಟಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಇದು ಶೋಚನೀಯಕರವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅಪಾಯಕರವೂ ಹೌದು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಹಿಂದೂ ಇದ್ದವು ಇಂದೂ ನಮ್ಮ 'ಸುಧಾರಿತ' ಸಮಾಜದಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಪ್ರಪಂಚದ ಇತರ ಅತ್ಯಂತ ಮುಂದುವರೆದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವೆ. ನಾವು ಇತಿಹಾಸದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರಿಯದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ೫ ಲಕ್ಷ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಹಳೆಶಿಲಾಯುಗದಿಂದ ಇಡೀ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೇ ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಜೀವನ ಕ್ರಮದ ಪ್ರಗತಿಯ ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಲೌಕಿಕ ಜೀವನದ ಸುಧಾರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ವದ ಭೌತಿಕ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ರಹಸ್ಯವನ್ನೂ ಹಾಗೂ ತನ್ನನ್ನೂ ಅರಿಯುವುದೇ ಮಾನವ ಜೀವನದ ಗುರಿಯೆಂದು ಅರಿತು ಅಂದಿನಿಂದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನವನ್ನೂ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಹಂತವನ್ನು ಲಭ್ಯವಿರುವ ವಿಶ್ವದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯವಾದ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವರ್ಗದ, ಧರ್ಮದ ದೇಶದ ಆಸ್ತಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಾರದೆಂದು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ವಿಶ್ವದ ನಾನಾ ಜನವರ್ಗಗಳಿಂದ ಘನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುತ್ತಲಿರುವ ಹಾಗೂ ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಮಾನವನು ಮುಂದೆ ದೇವ ಮಾನವನಾಗಲೂ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಸೂಚನೆಗಳುಳ್ಳ ಯಥಾರ್ಥ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸೋಣ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಆಗಲಿ.
"ತಮಸೋ ಮಾ ಜ್ಯೋತಿರ್ಗಮಯ"